

ROSENFELD GALLERY

מסמן טריטוריה

תמיר צדוק

גלריה רוזנפלד שמחה לארח את תערוכת היחיד של תמיר צדוק, "מסמן טריטוריה". פעילותו האמנותית של צדוק משקפת עמדה צעירה ורעננה באמצעות אמנות פוליטית, האוצרת בחובה הומור ואירוניה עצמית בד בבד עם ביקורתיות נוקבת. בתערוכה הנוכחית הוא מציג סדרת תצלומים ושני סרטים קצרים העוסקים בקשר שבין זהות פוליטית, מגדרית ותרבותית לבין מושגים, כגון גיאוגרפיה, לאומנות ואלימות.

שני הסרטים שונים זה מזה בסגנונם, אך חולקים שימוש בתכנים מומצאים הכוללים ביטויים של אלימות וגזענות. הסרט הראשון, *תעלת עזה*, העוסק בבניית התעלה, נוצר לרגל הקמתו של מרכז מבקרים במקום, והוא מהווה חלק מתצוגת הקבע של המרכז. לכבוד התערוכה הוחלט להתיקו אל לגלריה. מרכז המבקרים על שם רבין בתעלת עזה מציע מסלול ביקור הכולל סיור וירטואלי בתעלה, תיעוד היסטורי של החפירות וריאיונות עם מובילי הפרויקט. תעלת עזה נוצרה במשך שמונה שנים, במהלך נחפרו 61 קילומטרים בידי 15,000 פועלים יהודים וערבים. התעלה החלה כיוזמה אמריקנית וידעה משברים רבים, אך ברבות השנים הפכה לסמל להשתנות ולשיפור, למופת של מציאות בריאה יותר, ויצרה ב"אי עזה" מציאות של שגשוג ותיירות, תעשייה ומסחר.

הטקטיקה, שבה נוקט צדוק בסרט, עושה שימוש בכלים מתחום ההסברה: ריאיונות ותצלומים דוקומנטריים המסייעים לכונן את התיעוד המצביע על כך שבניית התעלה הייתה הפעולה ההומניטרית האופטימלית למימוש הפנטזיה הישראלית – "זריקת הערבים לים".

הסרט השני, *מצה מייקר*, נוטל את עלילת הדם האנטישמית בדבר שימוש בדמם של ילדים נוצרים לשם הכנת המצות היהודיות, ומציג באופן מילולי כיצד – בשיטת "עשה זאת בעצמך" – ניתן לבנות בבית מכונה פשוטה לייצור מצות מדמם של ילדים גויים. בעבודה זו מיטשטשים תפקידי הדמויות. הילד שמדמו "מופקות" המצות, אינו נראה נוצרי, אלא הוא ספק ערבי, ספק יהודי מזרחי. ואם כך, מי שוחט את מי: הערבי את היהודי? היהודי את הערבי? הנוצרי? האסתטיקה של המכונה והשימוש בטכניקת "סטופ מושן" להפעלתה מאפשרים הגחכה של עלילת הדם.

ROSENFELD GALLERY

בנוסף לאלה מציג צדוק סדרת תצלומים מבוימים העוסקת במושגי גבריות, מזרחיות, חניכה, משפחה, צבא ולאומיות. בתצלומים המבוימים העין תרה אחר הקשר עיתונאי ואולי קולנועי, מעין נרטיב אחיד שיקשור אותם יחדיו, אולם הם מציגים אך ורק מצבים קטועים, המחקים ומצטטים מחוות מתוך המציאות האישית והלאומית של צדוק.

שני תצלומים, החורגים מתבנית הסדרה, מתעדים ציור קיר המצוי במוזיאון מלחמת אוקטובר בקהיר, ומתארים את מלחמת יום הכיפורים מנקודת מבטו של הצד המצרי. התצלומים נראים כציורים בסגנון מסורתי המנציח נופים וקרבות. קשה לקבוע אם מדובר בציור או בצילום, והאם זה צילום "שלנו" או "שלהם". ההחלטה לשלוף את הדימויים ממקומם הטבעי מעלה את המחשבה, כי תחת כותרת אחרת, אותם דימויים יכולים היו להיות מוצגים בצד הישראלי כמספרי הנרטיב ההופכי.

צדוק שואל את עצמו שוב ושוב שאלות ביחס לעצם יכולתו להרגיש השתייכות כלשהי. לאורך רצף יצירתו הוא מצלם את עצמו כחלק מקבוצות זכריות שונות, עובר ומעביר טקסי חניכה במישור המשפחתי, הלאומי-צבאי והחברתי. לדבריו השניות שבין הקרבה לקונצנזוס וההתרחקות ממנו, שאלת הנאמנות למדינה והפרובלמטיות שהיא טומנת בחובה, מחזירות אותו פעם אחר פעם לקבוצת ההשתייכות שבמסגרתה התחנך: לחינוך הלאומי, לצבאיות, לזכריות הישראלית – על כל הטוב והרע שבהם. עד כמה מסובך לקיים עמדה מורכבת ביחס למציאות: לאהוב אהבה גדולה את אדמת הארץ, אך לשנוא את חטאינו?

אוצרת: שרי גולן סריג

נעילת התערוכה: 10.04.10